

Toespraak burgemeester Jan van Zanen

Mauritsstraat, 6 oktober 2019

Leerlingen en docenten van het Sint-Bonifatiuscollege, sehr geehrter herr Demnig, meneer Heyboer, mevrouw Borghstijn, mevrouw Dudok van Heel, mevrouw Schrijvers, familieleden, U bent aangekomen in de Mauritsstraat. Het eindpunt van uw wandeling. Een wandeling door een paar mooie stukjes Utrecht. En een reis door de Utrechtse geschiedenis. Helaas, zwarte bladzijden uit de Utrechtse geschiedenis...U heeft onderweg de verhalen over Utrechters van Joodse afkomst gehoord. Gewone mensen, doodgewone Utrechters, die gewoon naar hun werk gingen, in gewone huizen woonden, door gewone straten fietsten, in, gewoon, een mooie stad.

Gewone mensen, zoals Sigmund Louis Simons Cohen en Elisabeth Simons Cohen-Alter. Zij woonden in dit huis, op 93. Waren gelukkig getrouwd, leefden helaas in een ellendige tijd. In de oorlog betaalden zij iemand die zij vertrouwden, heel veel geld om naar het veilige Engeland te kunnen vluchten. Maar toen het geld eenmaal in zijn zakken was verdwenen, leverde hij hen uit aan de Duitsers. Sigmund en Elisabeth werden in augustus 1942 naar Auschwitz gedeporteerd. En zouden Utrecht nooit meer zien...

Sigmund en Elisabeth zijn twee van de 1.200 joodse Utrechters die tijdens de oorlog omkwamen. Twee van de in totaal zes miljoen Joden die tijdens de Tweede Wereldoorlog omkwamen. Nog steeds niet te bevatten... Zes miljoen mensen die nooit meer naar huis terugkeerden. Mensen die worden gemist. Mensen die blijvend worden herinnerd, onder andere met de Stolpersteine. Letterlijk: 'Struikelstenen'. Stenen die je niet zomaar voorbijloopt. Je even stil doen staan. Je in gedachten laten verzinken...Een mooi initiatief van de Duitse kunstenaar Gunter Demnig. Herinneringsstenen die ook in Utrecht hun weg vonden...We hadden er 21. Na vandaag zijn het er 63. Verdrievoudigd, mooi...Dit alles dankzij de grote inzet van Gunter (Demnig), Piet (Heyboer) en Mijnie (Borghstijn). Dankzij de grote inzet van de Sint-Bonifatiuschool. De docenten Lisa (Dompeling), Frans (Schleijpen) en Diana (Brutel)...

En...dankzij jullie, leerlingen van het Sint-Bonifatiuscollege...Via fondsenwerving hebben jullie 5.000 euro opgehaald. Een mooi bedrag. En: jullie doken samen de archieven in. Jullie deden onderzoek naar deze joodse gezinnen. Jullie kwamen in aanraking met transportlijsten. Jullie waren in het Spoorwegmuseum en stonden in een wagon waarmee Joden zijn gedeporteerd. Mensen kregen een naam. Eén van jullie ontdekte zelfs een naamgenoot... Mensen kregen een gezicht. En daarmee kwam de geschiedenis voor jullie heel dichtbij. Werd de geschiedenis tastbaar.

Jullie werkten hun levensverhalen uit, in werkstukken. Brachten daarmee hun verhalen tot leven. Bijzonder dat jullie dit deden. Dank daarvoor. Want met deze stenen dragen jullie er aan bij de herinnering aan al die gewone mensen levend te houden. Mensen, die net als wij allemaal een gewoon leven wilden leiden. Een leven dat hen helaas niet werd gegund. Jullie zorgen er samen met anderen voor dat hun verhalen niet worden vergeten. Zij blijven, mede dankzij jullie, voortleven in onze herinnering.

Beste mensen,

Rudolph Paul en Hélène Judith, de kinderen van Sigmund en Elisabeth Simons Cohen, overleefden de oorlog. Onder moeilijke omstandigheden, maar zij konden het gelukkig navertellen. Zij kregen kinderen. Eén kleinkind, Irene Eny uit Israël, was hier vandaag graag bij geweest, maar kan helaas door omstandigheden er niet bij zijn. Twee andere kleinkinderen van Sigmund en Elisabeth zijn er vandaag wel bij. Met hun familieleden. Mevrouw Dudok van Heel en Mevrouw Schrijvers: ben vereerd dat u er bent. Het moet ook voor u een speciale dag zijn. De namen van uw grootouders, vereeuwigd in de Mauritsstraat. Twee gewone Utrechters, twee dierbare grootouders die wij nooit mogen vergeten. Gunter Demnig gaat nu de steen voor Sigmund en Elisabeth leggen. Nogmaals, ik beschouw het als een eer om daar, samen met u, getuige van te mogen zijn.